

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5133/22
25.1.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Влатко Јокић, адвокат из Београда, Мајора Бранка Вукосављевића 44, против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Вучић Шћепановић, адвокат из Београда, Љубе Дидића 40/4, ради утврђења ништавости и поништаја завештања, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 4806/21 од 5.4.2022. године, по закључењу расправе одржане пред другостепеним судом дана 25.1.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 4806/21 од 5.4.2022. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован основни тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је апсолутно ништаво, без правне важности и да не производи никакво правно дејство завештање пред сведоцима сада покојне ВВ, бивше из ... од 22.1.2011. године које је од стране Првог основног суда у Београду проглашено у предмету О број 3825/12 на рочишту одржаном дана 14.5.2012. године, те да се заоставштина иза покојне ВВ расправи по закону, што би тужена била дужна признати и трпети.

Првом основном суду у Београду **УСТУПА СЕ** предмет П 4806/21 ради одлучивања о евентуално постављеном тужбеном захтеву.

Образложење

Првим ставом изреке побијане пресуде усвојен је тужбени захтев тужилаца, па је утврђено да је апсолутно ништаво, без правне важности и да не производи никакво правно дејство завештање пред сведоцима покојне ВВ, бивше из ..., од дана 22.1.2011. године које је од стране Првог основног суда у Београду проглашено у предмету 5 О 3825/12 на рочишту одржаном дана 14.5.2012. године, те да ће се заоставштина иза

покојне ВВ расправити по закону, што је тужена дужна признати и трпети. Другим ставом изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 250.400,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности одлуке до исплате.

Благовремено изјављеном жалбом заснованом на свим разлозима прописаним чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11...18/20), тужена је првостепену пресуду побијала у целости. Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила.

Тужилац је доставио одговор на жалбу, а трошкове другостепеног поступка је тражио и определио.

Испитујући правилност ожалбене пресуде, сагласно овлашћењима прописаним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да је жалба тужене основана.

Током првостепеног поступка нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, на основу одредбе члана 386 став 3 истог закона.

Међутим, основано се жалбом тужене указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, јер побијана пресуда има недостатака због којих се не може испитати с обзиром да не садржи разлоге о одлучним чињеницама којима се суд руководио при извођењу закључка о утврђењу ништавости побијаног завештања, те да постоји противречност између изреке побијане пресуде и датих разлога који се односе на недостатак форме, односно облика и услова законом прописаних за пуноважност писменог завештања пред сведоцима у чијем недостатаку се завештање поништава, а не утврђује ништавост, док се разлозима за ништавост прописаним одредбом члана 155 до 158 Закона о наслеђивању првостепени суд није бавио, нити је јасно навео чињенице на којима је засновао закључак о апсолутној ништавости предметног завештања. Ради отклањања битних повреда одредаба парничног поступка, а будући да је у овој парници првостепена пресуда већ једанпут била укинута, другостепени суд је жалбу усвојио и укинуо првостепену пресуду, а након одржане расправе у смислу одредбе члана 383 став 4 Закона о парничном поступку одлучио о захтеву тужиоца применом одредбе члана 387 став 1 тачка 6 истог закона.

На основу оцене изведених доказа у складу са одредбом члана 8 Закона о парничном поступку, другостепени суд је утврдио следеће битне чињенице за доношење одлуке у овом спору:

Правноснажним решењем Првог основног суда у Београду О број 3825/12 од 24.12.2012. године, прекинут је поступак расправљања заоставштине иза покојне ВВ бивше из ..., рођене дана...1926. године у ..., преминуле дана 21.12.2011. године и

упућени наследни учесници ГГ - сестра оставиље, ДД - сестричина оставиље по праву представљања иза покојне сестре ЂЂ и АА - сестрић оставиље по праву представљања иза преминуле сестре ЕЕ, да као тужиоци против тужене ББ покрену парнични поступак ради доказивања непуноважности завештања оставиље сачињеног дана 22.1.2011. године, проглашеног на рочишту одржаном дана 14.5.2012. године пред Првим основним судом у Београду.

Читањем завештања проглашеног пред Првим основним судом у Београду у оставинском поступку иза покојне ВВ О број 3825/12 на рочишту одржаном дана 14.5.2012. године, утврђено је да је завештање откуцано латиничним писмом, насловљено као “завештање” и да се у истом наводи следеће: “Ја ВВ из ..., од оца ... и мајке ..., без потомака, по занимању пензионер при чистој свести и здравом разуму желим да извршим расподјелу своје имовине у случају смрти на следећи начин: Власник сам непокретности и то стана бр. 10 на адреси ...у ..., површине 47 м2, који сам стекла на основу уговора о доживотном издржавању закљученим пред Првим општинским судом у Београду З Р 1724/95 дана 24.10.1995. године, уписаног у ЗКУЛ ... на кат. парц. Бр. ... КО ... Од покретне имовине остављам све покретне ствари које се у тренутку проглашења тестаментa буду налазиле у стану бр. 10, у Улици ... у Напред наведену имовину како непокретну тако и покретну остављам својој комшиници тестаменталној наследници ББ из ... Све ово остављам тестаменталној наследници у тренутку смрти с тим што истичем да је ово моја последња воља и она је израз моје захвалности ББ зато што је помагала при чувању моје сестре пок. ЖЖ, а и моја покојна сестра је такође жељела да се стан остави ББ па из тих разлога желим да се у свему испоштује моја последња воља и да се у целости поступи по овом завештању. Завештање ми је прочитано и изјављујем у присуству сведока да је ово моје завештање и да је овим завештањем моја воља у свему испоштована и верно записана па у знак прихватања свих навода завештања у присуству сведока својеручно и потписујем ово завештање.” У десном углу испод речи “завешталац” налази се ћирилични потпис ВВ, а у левом углу испод речи “сведоци” својеручни потписи ЗЗ испод је означен ЈМБГ и својеручни потпис ИИ и ознака ЈМБГ, а поред оба потписа налази се руком написан датум 22.1.2011. године.

Читањем службене белешке сачињене дана 19.11.2013. године, након увида у списе предмета Првог основног суда у Београду О број 1199/10, утврђено је да је оставински поступак иза покојне ЖЖ (сестра пок. ВВ са којом је она становала) покренут достављањем смртовнице од стране надлежног матичара, да се у списима налази тестамент пред сведоцима завештаоца ЖЖ (сачињен у форми писменог завештања пред сведоцима, којим завешталац ЖЖ своју непокретност – стан у ... оставља својој комшиници – тестаменталној наследници ББ, с тим што на истом конституише право доживотног коришћења у корист ВВ, сестре оставиље уз налог и обавезу тестаменталној наследници да према кориснику налога обрати дужну пажњу као према најближем рођаку, те констатацију да је то последња воља и жеља завештаоца, да јој је завештање прочитано и изјаву да у присуству два сведока завешталац потврђује да је њена воља верно записана и да у знак прихватања у присуству два сведока завештање и својеручно и потписује. Потпис завештајних сведока ЈЈ и КК налазе се у левом углу уз ознаку адресе и ЈМБГ броја, а у десном углу

потпис завештаоца са ЈМБГ бројем). Према записнику састављеном пред Првим основним судом у Београду у предмету О број 1199/10 дана 29.4.2010. године, на коме је проглашено завештање оставиле ЖЖ, констатовано је да је ВВ, сестра оставиле након проглашења наведеног завештања ЖЖ, изјавила да завештање оспорава и по форми и по садржини, да је изјавила да поседује уговор о доживотном издржавању који је закључен између покојне ЖЖ - примаоца издржавања и ВВ - даваоца издржавања, те да је у даљем току поступка ВВ дала наследничку изјаву којом се прихватила наслеђа које је по закону припада на заоставштину коју сачињавају права на акцијама. Записник је потписан од стране наследних учесника ВВ и ББ, које су једине присуствовале наведеном рочишту. Решењем Првог основног суда у Београду О 1199/10 од 3.6.2010. године расправљена је заоставштина покојне ЖЖ тако што је на заоставштини коју чине све права према потврди о упису у евиденцију носилаца права Агенције за приватизацију РС, за наследника оглашена сестра оставиле ВВ, по законском основу наслеђивања, док је у образложењу наведено да је оставиља непокретном имовином располагала уговором о доживотном издржавању, због чега располагање истом имовином и завештањем у корист тестаменталне наследнице ББ, не може производити правно дејство. Решењем Вишег суда у Београду Гж 3509/11 од 27.12.2012. године (након смрти ВВ), одбијена је као неоснована жалба наследне учеснице ББ и потврђено решење Првог основног суда у Београду О 1199/10 од 3.6.2010. године. Према образложењу наведеног решења Вишег суда у Београду, следи да је наследна учесница ББ жалбом истицала наводе да је оставиља ЖЖ, након закључења уговора о доживотном издржавању са ВВ, сачинила завештање којим је предметним станом располагала у корист жалиље, да се о оставиљи бринула она, а не давалац издржавања, те је због тога требало да буде оглашена за наследницу по основу завештања (у исказу је ББ тврдила да су се жалили само због тога што нису наведени она и њен пуномоћник у овом решењу).

Уговором о доживотном издржавању овереном од стране судије Првог општинског суда у Београду под 3 Р бр.1724/95 дана 20.4.1995. године – прималац издржавања ЖЖ је свој стан број 10 на четвртном спрату зграде у ..., као и све ствари у наведеном стану оставила у својину даваоцу издржавања ВВ, својој млађој сестри, као захвалност и признање за сву њену досадашњу пажњу и бригу, као и за будућу пажњу, помоћ и старање о личности и имовини примаоца издржавања до краја живота примаоца издржавања, уз обавезу даваоца да је за случај смрти сахрани и одржи помен у свему према обичајима и важећим прописима.

Читањем налаза и мишљења вештака за област графоскопије Радослава Свичевића од 8.5.2019. године, утврђено је да је потпис завештајног сведока ЗЗ на завештању ВВ - аутентичан потпис ЗЗ. Такође је утврђено да није могуће довести ни у релативну корелацију време када је одштампан текст спорног завештања ВВ и време када су стављени потписи тестаменталних сведока и завештаоца јер се старост мастила хемијске оловке, којим је исписан потпис на завештању може утврдити само деструктивним поступком, којим се оштећује структура потписа.

Сведок ИИ навео је у свом исказу да га је два, три дана пре самог потписивања

завештања, његова мајка ЗЗ питала и обавестила да треба да потпишу документ, да је тражио по интернету шта му је потребно и да је видео да је потребно да буде пунолетан. Било му је занимљиво да тамо треба тестамент да прочита наглас. Потписивање тестаментa је било у јануару 2011. године, те када је дошао дан потписивања мајка ЗЗ му је рекла да је звала госпођа ББ и да је требало тог дана да потпишу тестамент госпође ВВ. Сведок ИИ је инстистирао да то буде пет, шест сати поподне, а онда је отишао са својом мајком испред стана тужене, која их је потом превела преко пута у стан у коме је живела госпођа ВВ. Сведок ИИ и ЗЗ ушли су у тај стан, поздравили се са госпођом ВВ, а тужена госпођа ББ се вратила својој кући. Након што су у стану госпође ВВ сведок и његова мајка ЗЗ попили кафу и сок, госпођа ВВ је села, сели су сво троје, а на столу је била фасцикла и поред ње лична карта госпође ВВ (лична карта старог формата коју је сведок погледао и видео да припада ВВ). Госпођа ВВ је извадила папир из фасцикле, показала га и рекла да би волела да они то потпишу. Мајка сведока – ЗЗ је прва прочитала тај тестамент, а после га је наглас прочитао и сведок ИИ, док је ВВ седела поред и слушала, као и мајка сведока. Сведок се сећа оног што је најважније, а то је да госпођа ВВ оставља стан тестаментом госпођи ББ, као и да је то била и жеља госпође ЖЖ, ВВ сестре која је ту раније живела, а и касније када се ВВ доселила. После читања тестаментa госпођа ВВ је рекла: “Ето то је оно што сам хтела, то је мој тестамент и ја бих волела да то ви потпишете”. Након тога је госпођа ВВ потписала тестамент прва, после ње тестамент је потписала ЗЗ и на крају сведок ИИ. Након потписивања сведок се у стану ВВ задржао још два минута јер је морао да иде због заказаног састанка, а његова мајка је остала. Док је сведок био у стану ВВ, ББ се у исти није вратила. Сведок је ВВ познавао из виђења, а ББ од раније познаје. Сведок је након што му је предочена садржина завештања и потписи завештајних сведока, изјавио да је на завештању његов потпис и да је то завештање оно које је потписао. Описујући ВВ сведок је навео да је имала седу косу, да је била крупнија, ниже грађе, да му се чини да је имала светле очи, да је била стара жена, да се видело да је спорија и да он није приметио да је била болесна, нити да се сећа да је имала неку специфичност у говору, односно наречје. У стану ВВ задржао се до 15 минута. Потписан је један примерак завештања - госпођа ВВ је потисала својом оловком, а сведок и његова мајка његовом оловком.

Сведок ЗЗ навела је у свом исказу да је по молби тужене ББ, коју познаје преко 30 година, с обзиром да су њихови синови заједно ишли у школу и да се са њом дружи, јануара 2011. године прихватила да потпише тестамент и да ради тога дође код комшинице ВВ. Сведок је са ББ отишла код госпође ВВ, која је отворила врата и рекла да јој је драго што је сведок дошла, а сведок је ВВ познавала од раније зато што ју је виђала код ББ неколико пута, као и у парку код продавнице у близини цвећаре у којој сведок ради. Када су ББ и сведок ушле код ВВ требао је још један сведок и тада је ЗЗ питала свог сина ИИ да ли хоће он да дође. ИИ је, такође, питао шта то треба да потпишу, а сведок ЗЗ му је објаснила. Сведоку је речено да особа треба да буде пунолетна. Када су дошли код ВВ она је рекла да је направила тестамент и да жели свој стан да остави ББ. Седели су у соби у стану ВВ, која се налази десно након купатила, ВВ их је послужила, а на столу је стајала фасцикла, па су сели и попили кафу, а ВВ је отворила фасциклу и извадила неки штампани папир који је прво дала сведоку ЗЗ да га прочита, а потом сину сведока који је тестамент прочитао наглас. Из тога је

произлазило да је жеља ВВ била да остави свој стан ББ. Потписали су тестамент и поново је ВВ рекла да је сведока због тога звала. Син сведока ЗЗ – ИИ је после потписивања журио и брзо је отишао, а ЗЗ је остала да још мало поприча са госпођом ВВ, док ББ није била ту, јер им је она само отворила врата свог стана и одвела их код ВВ, а код ВВ су били само ИИ и сведок. ВВ је у разговору са сведоком ЗЗ, а након одласка ИИ рекла да је ББ дуго година гледала њену сестру, покојну ЖЖ, пожалила се сведоку да јој је тешко да силази низ степенице, а када је ВВ дала тестамент ИИ да га прочита и након што га је он прочитао сведоку није пало на памет да пита ВВ да она прочита тестамент. ВВ је тешко ходала, била је пунија и жалила се на висину спратности. Тестамент су потписали касно поподне, био је радни дан, а син сведока је инсистирао да то потписивање буде касно поподне. Била је фасцикла и лична карта покојне ВВ. Био је само један примерак тестамента који је прво потписала ВВ, затим сведок, а потом син сведока ИИ, и то ВВ својом хемијском оловком, а сведок ЗЗ и ИИ оловком ИИ. ВВ је имала чудан нагласак, више је јекавски говорила, па је сведок закључила да није из ..., била је нижа жена, мало буцкаста са мало избаченом брадом. ВВ је тестамент вратила у фасциклу, ништа није рекла у вези са чувањем истог, а потом су они отишли. Након потписивања тестамента, ВВ је рекла да је жеља њене сестре ЖЖ била да остави тај стан ББ, зато што се она дуго година бринула о њој. Сведок је навела да јој је из приче ББ познато да су се после смрти ЖЖ, када је ВВ остала сама, “ВВ и ББ поцапале” и да је долазила ЖЖ и ВВ родбина, док код ЖЖ раније није нико долазио. Касније су се ВВ и ББ измириле, пиле су кафу.

На основу исказа парничних странака и сведока ГГ (тетка тужиоца, рођена сестра сада покојне ВВ), ДД (сестрична покојне ВВ, по раније преминулој сестри ЋЋ), ЛЛ (супруга тужиоца), ЉЉ (син тужиоца, а унук ЕЕ, рођене сестре сада покојне ВВ), ММ (син тужиоца и унук ЕЕ, раније преминуле сестре ВВ), НН (комшија сада покојне ВВ са петог спрата - изнад њеног стана) и ЊЊ (комшиница покојне ВВ са другог спрата), чије исказе је као сагласне и у складу са другим изведеним доказима, у делу у којем су се изјашњавали о односу између тужене и сада покојне ВВ, другостепени суд прихватио, утврђено је да је тужена комшиница сада покојне ВВ која станује у стану који се налази на истом спрату, преко пута стана у коме је становала ВВ од 1996 године (након што је продала свој стан у ...) и дошла да живи са својом сестром ЖЖ, власницом стана у коме су становале. Тужена је са ВВ била у добрим комшијским односима и помагала је ВВ и ЖЖ тако што је са својим супругом доводила мајсторе када је требало, средила документацију за откуп стана ЖЖ, помогла ЖЖ да поднесе захтев за ратну штету, као и тако што је помагала ВВ да негује ЖЖ која се шлогирала 2007. године. Када је ЖЖ 2009. године преминула, односно 2-3 месеца пре њене смрти, ВВ је сумњала да је тужена узела уговор о доживотном издржавању који је њена сестра ЖЖ са њом закључила и зато је “јурила”, односно тражила тај уговор по кући.

Међутим, од маја 2010. године, након што је тужена у оставинском поступку иза покојне ЖЖ, приложила тестамент покојне ЖЖ којим стан у ... оставља туженој ББ, односи између тужене и ВВ су се пореметили - сада покојна ВВ престала је да комуницира са туженом бојећи се да ће је тужена, као тестаментална наследница, избацити из стана, а посебно након што је тужена изјавила жалбу на решење о наслеђивању којим је за законског наследника иза ЖЖ оглашена ВВ (само на акцијама,

будући да је непокретна имовина и предметни стан у коме је ВВ живела уговором о доживотном издржавању ЖЖ пренела ВВ).

Када је дана 18.10.2011. године сада покојна ВВ доживела мождани удар док је била сама у стану и закључана изнутра, а њени рођаци – (саслушани сведоци) са полицојом обили врата како би ушли у стан и помогли ВВ, тужена се иако је видела “комешање” испред врата ВВ, о њеном здравственом стању није интересовала, јер је била, како је у исказу навела “у рату” са ВВ фамилијом. ВВ је након што је доживела мождани удар смештена у болницу, а потом у старачки дом, где је и преминула дана 21.12.2011. године. За смрт сада покојне ВВ тужена је сазнала тако што је са чеком од пензије ВВ и спорним завештањем отишла у РФ ПИО где је истој саопштено да је ВВ преминула, с обзиром да фамилија умрлицу – као обавештење о смрти ВВ није истакла у згради у којој је живела. Кључ од стана ВВ, а који је предмет спорног завештања имали су њени сродници – ДД, тужилац и ОО, свако по један кључ. Уговор о доживотном издржавању закључен између сада покојне ЖЖ - примаоца издржавања и сада покојне ВВ - даваоца издржавања чији је предмет стан у ... који је предмет и спорног завештања, био је у поседу сведока ДД и она је исти предала оставинском суду у поступку расправљања заоставштине иза пок.ЖЖ, док је завештање чији је предмет такође био наведени стан оставинском суду у истом поступку расправљања заоставштине иза ЖЖ предала тужена.

Одредбом члана 155 Закона о наслеђивању, (“Службени гласник РС”, бр. 46/95...6/15), прописано је да је завештање ништаво ако је његова садржина противна принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, док је према члану 157 истог закона, фалсификовано завештање ништаво.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, навода тужбе - да је сада покојна ВВ дала свој потпис на празном листу хартије, а да је касније без знања и воље ВВ, тужена исти испунила текстом који по својој садржини представља спорно завештање и да ВВ није имала никакву вољу да сачини завештање дате садржине, нити намеру да своју имовину остави туженој и цитиране одредбе Закона о наслеђивању, другостепени суд је оценио да тужилац током поступка није доказао да је тужена на описани начин фалсификовала предметно завештање, нити је доказао да је сама садржина предметног завештања противна принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима, јер сама чињеница која је током поступка несумњиво утврђена - да су односи између сада покојне ВВ и тужене постали лоши после јуна 2010. године, док је завештање према сагласним исказима завештајних сведока потписано дана 22. јануара 2011. године, не поткрепљује изнете тврдње тужбе те тиме не води ни поузданом закључку да је предметно завештање фалсификовано од стране тужене. Изнете тврдње тужбе о ништавости завештања, засноване су на сумњама и претпоставкама - како се и у тужби иначе наводи, а с обзиром на несумњиво утврђену чињеницу постојања поремећених односа између тужиоца и осталих побочних сродника ВВ и тужене, те остале изведене доказе - пре свега исказе завештајних сведока и мишљење вештака из области графоскопије, који је потврдио аутентичност потписа завештајног сведока ЗЗ, тврдња тужиоца да је тужена предметно завештање суштински фалсификовала уношењем садржине која није представљала израз воље и намере ВВ да завештање сачини -

остала је недоказана у смислу одредбе члана 231 став 1 Закона о парничном поступку. Стога је основни тужбени захтев као неоснован одбијен, одлуком садржаном у другом ставу изреке ове пресуде.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

Како је основни тужбени захтев одбијен, другостепени суд је на основу члана 197 став 2 Закона о парничном поступку, предмет уступио првостепеном суду ради одлучивања о евентуално постављеном тужбеном захтеву за поништај предметног завештања, будући да о њему није мериторно одлучено, па се ни изјављена жалба не може на њега односити, због чега не може бити ни разматран у жалбеном поступку.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка у складу са одредбом члана 401 тачка 3 у вези са чланом 165 став 3 Закона о парничном поступку, јер зависи од коначног исхода спора.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић